

Op Stapel 2018-01

09 januari 2018

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Onderwijsorganisatie en -personeel
Guido Liessens
guido.liessens@g-o.be

Jan Brewee
jan.brewee@g-o.be

U kunt er ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties bij de toelichting.

In deze aflevering:

- **HBO₅ en lerarenopleiding**

Ontwerpdecreet betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de overdrachtsmaatregelen voor de lerarenopleidingen

GRADUAATSOPLEIDINGEN

Met ingang van het school-/academiejaar 2019-20 verdwijnen de HBO₅-opleidingen uit de CVO's. De HBO₅- of **graduaatsopleidingen** (onderwijskwalificatieniveau 5) worden dan nog enkel aangeboden door hogescholen. HBO₅-opleidingen van minder dan 900 lestijden, die dus niet leiden tot een diploma van gegradueerde, worden afgebouwd. Opleidingen die (weliswaar) leiden tot een beroepskwalificatie van niveau 5, maar niet tot een onderwijskwalificatie van niveau 5 (een voorbeeld daarvan is de opleiding *Reisleider*¹ in het studiegebied Toerisme), en dus zijn ingeschaald als secundair volwassenenonderwijs, blijven bij de CVO's. Ook voor de graduaatsopleiding verpleegkunde in scholen voor secundair onderwijs verandert niets: die wordt ook in de toekomst georganiseerd in het kader van een samenwerkingsverband tussen een secundaire school en een hogeschool.

Naar aanleiding van de overdracht van de opleidingen moeten de hogeschool en het centrum voor volwassenenonderwijs een overeenkomst sluiten over de overdracht, de terbeschikkingstelling en het gebruik van onroerende goederen en infrastructuur en over financiële aangelegenheden.

De hogescholen voorzien in overgangsmaatregelen voor cursisten die in een CVO aan hun opleiding waren begonnen. Hoe dan ook behoudt de cursist de studiebewijzen en punten en de vrijstellingen die hij in het CVO heeft gekregen.

Het decreet legt de onderwijsbevoegdheid van de hogescholen voor graduaatsopleidingen per vestigingsplaats en per studiegebied vast: dat kunnen ook vestigingsplaatsen zijn waar de hogeschool nu geen onderwijsbevoegdheid heeft (een vestigingsplaats van het CVO dat de opleiding heeft overgedragen).

LERARENOPLEIDING

Ook met ingang van het school-/academiejaar 2019-20 wordt de lerarenopleiding enkel nog aangeboden door universiteiten en hogescholen. De opleidingen worden binnen de Vlaamse Kwalificatiestructuur gesitueerd op niveau 5 (graduaat), 6 (bachelor) en 7 (master).

Concreet gaat het om de volgende trajecten:

- de educatieve graduaatsopleiding voor secundair onderwijs voor zij-instromers met (enkel) een diploma secundair onderwijs en met minimaal drie jaar nuttige beroepservaring voor een technisch of praktisch vak;
- de educatieve bacheloropleiding voor kleuteronderwijs (te vergelijken met de huidige geïntegreerde lerarenopleiding tot kleuteronderwijzer);
- de educatieve bacheloropleiding voor lager onderwijs (te vergelijken met de huidige geïntegreerde lerarenopleiding tot onderwijzer);

¹ De opleiding *Gids* in het studiegebied Toerisme, voorheen ook een HBO₅-opleiding, leidt voortaan tot een beroepskwalificatie van niveau 4. Ook die opleiding is dus ingeschaald als secundair volwassenenonderwijs.

- de educatieve bacheloropleiding voor secundair onderwijs (te vergelijken met de huidige geïntegreerde lerarenopleiding tot leraar secundair onderwijs);
- de educatieve masteropleiding voor secundair onderwijs (een nieuwe 'geïntegreerde' opleiding tot leraar secundair onderwijs op masterniveau);
- de educatieve masteropleiding voor kunstvakken in een *School of Arts*.

In de educatieve bacheloropleiding voor secundair onderwijs en de educatieve masteropleiding voor secundair onderwijs zijn verkorte trajecten mogelijk voor studenten met al een bachelor- of masterdiploma (die verkorte trajecten komen in de plaats van de vroegere specifieke lerarenopleiding).

Studenten die bij de aanvang van het academiejaar 2019-20 minstens 15 studiepunten verworven hebben in een specifieke lerarenopleiding, kunnen hun opleiding aan de hogeschool of universiteit afwerken (tot het academiejaar 2020-21).

Het CVO dat een SLO aanbiedt, sluit met een of meer hogescholen of universiteiten een overeenkomst over de overdracht, de terbeschikkingstelling en het gebruik van onroerende goederen en infrastructuur en (hier expliciet vermeld) de overdracht van personeelsleden.

De mogelijkheden voor een LIO-baan in het basisonderwijs blijven beperkt tot de leermeester lichamelijke opvoeding en de leermeester ASV - specialiteit lichamelijke opvoeding en tot de personeelsleden die zijn aangesteld in het ambt van kleuteronderwijzer en onderwijzer op basis van een ander bekwaamheidsbewijs en die tegelijk een opleiding *bachelor in het onderwijs - kleuteronderwijs of lager onderwijs* volgen (voor die laatste groep komt er een evaluatie eind 2021).

PERSONEEL

We bekijken nu even wat er voor het personeel uit die overgedragen opleidingen geregeld is.

- Het centrumbestuur kan wie uiterlijk op 31 augustus 2019 **als lector** in het CVO **benoemd** is, (als het personeelslid dat ook wil) een nieuwe affectatie geven in, of hem muteren naar, een vacante betrekking in het ambt van leraar secundair volwassenenonderwijs waarvoor hij een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft. Hij krijgt dan in principe de salarisschaal verbonden aan het ambt van leraar secundair volwassenenonderwijs, maar behoudt voor het volume waarvoor hij **op 1 september 2017** als vast benoemd lector in coördinatie-uren stond, de salarisschaal die verbonden was aan het ambt van lector.
- Het centrumbestuur kan wie uiterlijk op 31 augustus 2019 **als lector** in het CVO **benoemd** is **en belast met een coördinatieopdracht**, (als het personeelslid dat ook wil) voor het volume van die coördinatie-opdracht ook een nieuwe affectatie geven in, of hem muteren naar, een vacante betrekking in het ambt van **stafmedewerker**, een nieuw te creëren ambt. Hij behoudt in dat nieuwe ambt de salarisschaal verbonden aan het ambt van lector.

- Het centrumbestuur kan wie uiterlijk op 31 augustus 2019 **als lector benoemd is voor een opdracht die niet meer bedraagt dan 10% van een voltijdse betrekking** (als het personeelslid dat ook wil) voor het volume van zijn opdracht als lector een nieuwe affectatie geven in, of hem muteren naar, een vacante betrekking in het ambt van leraar secundair volwassenenonderwijs waarvoor hij een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft. Hij behoudt voor dat volume de salarisschaal verbonden aan het ambt van lector.
- De vast benoemde lectoren² die niet via zo'n nieuwe affectatie of mutatie worden 'herplaatst' en de lectoren die als TADD'er zijn aangesteld in een vacante betrekking (ze moeten, in beide gevallen, wel al als lector aangesteld zijn op 31 december 2018) kunnen ervoor kiezen op 1 september 2019 al dan niet over te gaan naar de hogeschool die de graduaatsopleiding of (een gedeelte van) de financiering van de lerarenopleiding overneemt. Ze moeten hun keuze kenbaar hebben gemaakt op 1 januari 2019. Stappen ze niet over, dan komt een einde aan hun aanstelling (TADD'ers) of worden ze ontslagen na een opzegtermijn om ze in regel te stellen met de werkloosheidsregeling (vast benoemden); een uitzondering daarop zijn de vast benoemde lectoren die om ideologische redenen geen (eventuele) overstap kunnen/willen maken naar een vrije hogeschool: die worden boventallig (en op hen zijn dan ook de gewone rea- en wedertewerkstellingsregels van toepassing).

Overigens kan het centrumbestuur lectoren die op 1 september 2017 vast benoemd waren met een coördinatie-opdracht en die zijn overgegaan naar een hogeschool, (als die dat willen) op 1 september 2020 en op 1 september 2021 alsnog terug-muteren naar een vacante betrekking in het ambt van leraar secundair volwassenenonderwijs waarvoor ze een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs hebben. Ook zij behouden voor het volume aan coördinatie-uren op 1 september 2017 de salarisschaal verbonden aan het ambt van lector.

De personeelsleden worden overgenomen voor de omvang van de betrekking waarvan zij op 31 december 2018 titularis zijn. De benoemde personeelsleden behouden na de overname door de hogeschool hun vaste benoeming. De tijdelijke personeelsleden krijgen bij de overname een aanstelling van onbepaalde duur (maar kunnen benoemd worden).

- Voor de overige lectoren (lectoren nog niet TADD in ATO2 en alle lectoren ATO1) en de personeelsleden van het bestuurs- en ondersteunend personeel ligt weinig vast. Voor hen is er geen automatische overgang naar een hogeschool. Het is wel de bedoeling dat de personeelsbehoefte van de hogescho(o)l(en) zo veel mogelijk via een vrijwillige overgang van personeelsleden ingevuld wordt. De CVO's moeten met de hogescholen (HBO's) en de hogescholen en universiteiten (lerarenopleiding) maar zien overeen te komen³. De hogeschool en de universiteit kan personeel overnemen zonder openbare vacature en vergelijkende selectieprocedure. Een overname is alleen mogelijk met instemming van het personeelslid.

² Althans voor het volume waarvoor ze niet boventallig waren op 31 december 2018.

³ De financiering door de overheid volgt de student/cursist (de opleiding dus); in principe volgt het personeel de financiering.

- Alle overgenomen personeelsleden vallen onder de rechtspositie- en bezoldigingsregeling van de hogeschool of (c.q.) universiteit. De personeelsleden verkrijgen in de salarisschaal die verbonden is aan hun ambt, ten minste het jaarsalaris dat gelijk is aan of onmiddellijk hoger is dan het jaarsalaris tegen 100% dat ze kregen bij het centrum voor volwassenenonderwijs.

Bij de beoordeling (bij de aanstellingsvoorwaarden) van de bekwaamheid van de overgenomen lectoren moet de hogeschool of universiteit zich baseren op de bepalingen van artikel 7 van het BVR van 14 juni 1989 *betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de salarisschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregeling in het secundair onderwijs*.

Een hogeschool of universiteit kan, onder de voorwaarden van het BVR van 29 april 1992 *betreffende de verdeling van betrekkingen, de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking, de reffectatie, de wedertewerkstelling en de toekenning van een wachtgeld of wachtgeldtoelage*, een lid van het bestuurs- en ondersteunend personeel tewerkstellen dat aan het CVO ter beschikking gesteld is wegens ontstentenis van betrekking.

De lectoren uit de SLO kunnen overgedragen worden naar het integratiekader en zo in een universiteit worden tewerkgesteld. Dat kan ook, buiten het integratiekader om, via een overeenkomst tussen de hogeschool die het personeelslid overnam en de universiteit; ook overdracht naar een andere hogeschool of universiteit is mogelijk.

Als voor hun benoeming aan de hogeschool een bepaalde anciënniteit vereist is, moet het hogeschoolbestuur (ook) rekening houden met de dienstanciënniteit die bij het CVO verworven is binnen een opleiding van het hoger beroepsonderwijs of de specifieke lerarenopleiding.

Als het hogeschoolbestuur een einde maakt aan de aanstelling van een overgenomen personeelslid, wordt voor de opzegtermijn ook rekening gehouden met de dienstanciënniteit van het personeelslid in het hoger beroepsonderwijs of de specifieke lerarenopleiding aan het CVO.

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat **niet akkoord** met het ontwerp.

Tijdens het voorafgaande overleg, de adviesronde en de onderhandelingen over het ontwerpdecreet heeft het GO! meermaals opgemerkt dat het decreet wel de verschillende trajecten in de toekomstige lerarenopleiding uittekent, met bijhorend kwalificatieniveau, en aangeeft wie wat waar kan organiseren, maar dat de overheid (vooralsnog ?) geen inkijk gaf in een doordacht en gedragen **inhoudelijk** plan voor een vernieuwde lerarenopleiding, die tegemoet komt aan de uitdagingen waarvoor het onderwijsveld staat. Precies om die inhoudelijke vernieuwing was het uiteindelijk toch allemaal te doen, rekening houdend met een hervormd/gemoderniseerd secundair onderwijs en met het oog op een herwaardering van het ambt?

Op die vraag naar de inhoudelijke hertekening/versterking is al die tijd geen antwoord gekomen. Het GO! kan zich dan ook niet van de indruk ontdoen dat de hertekening van de lerarenopleiding inhoudelijk allicht weinig om het lijf heeft.

De onderhandelingen zijn dan ook, van lieverlede, in ruime mate beperkt gebleven tot wat wél in de tekst stond: de structurele aspecten en de personeelsgevolgen van de overdracht vanuit de CVO's naar de hogescholen van de lerarenopleidingen en de graduaatsopleidingen. Van de graduaatsopleidingen wisten we uiteraard wél op voorhand dat het om een louter structurele operatie ging.

Het verdere commentaar beperkt zich dan ook tot die structurele aspecten.

Het is alvast positief dat de huidige fijnmazigheid in het aanbod, zowel voor de lerarenopleiding als voor de graduaatsopleidingen, in principe bewaard kan blijven: vestigingsplaatsen van CVO's kunnen als lesplaats worden gebruikt door hogescholen en universiteiten voor de graduaatsopleidingen, de educatieve graduaatsopleiding en verkorte educatieve bachelor- en masteropleiding. De regeling voor de overdracht van lectoren (vast benoemd en TADD in een vacante betrekking) bouwt ook een zekere garantie in dat jarenlang opgebouwde expertise niet meteen verloren gaat. Het GO! hoopt dat mét de lesplaats en de lectoren ook wat van de GO!-cultuur behouden blijft. Helaas zijn er voor die fijnmazigheid geen waterdichte garanties ingebouwd. De vrees blijft dan ook dat heel wat GO!-scholen binnen afzienbare tijd geen leerkrachten uit de eigen regio meer zullen kunnen rekruteren die door een openbare lerarenopleider werden opgeleid.

Voor het ondersteunend personeel is de toestand heel wat minder zeker. De CVO's, hogescholen en universiteiten moeten er zelf samen maar zien uit te komen. Het uitgangspunt daarbij mag dan wel zijn dat de overheidsfinanciering de opleiding/de student-cursist volgt en het personeel, logischerwijze, op zijn beurt de financiering (de hogeschool/universiteit die de opleiding overneemt, zou dan ook het 'bijhorende' personeel moeten overnemen), maar een garantie dat (veel) personeel effectief de overstap waagt, is er niet. Het personeelslid dat mee overgaat, zal het alvast moeten doen met een minder riant statuut en *incentives* ontbreken ten enenmale. Tijdens de onderhandelingen toonden de vertegenwoordigers van de hogescholen zich ook weinig toeschietelijk om zich tot wat dan ook te engageren. Het risico is dus bijzonder groot dat de CVO's nog voor jaren met een aantal boventallige personeelsleden van het ondersteunend personeel zitten. Het GO! dringt er op aan dat er niet ook nog eens een uitbreiding komt van de reffectatieverplichtingen, dat de boventalligen buiten kader aan hun CVO verbonden kunnen blijven en dat de overheid mee investeert in eventuele omscholingstrajecten. Overigens gaat het GO! ervan uit dat het nieuw te creëren ambt van stafmedewerker, waarnaar lectoren met een coördinatieopdracht kunnen worden gemuteerd, niet op punten uit de enveloppe voor bestuurs- en ondersteunend personeel moeten worden aangesteld: er zullen er immers geen beschikbaar zijn.

Ontwerp-BVR houdende de vastlegging van de lijst van onderwijsvakken voor de educatieve bacheloropleiding voor het secundair onderwijs

Het besluit geeft uitvoering aan artikel II.113, § 2 van de Codex Hoger Onderwijs, dat in de Codex wordt ingevoegd door het decreet (in ontwerp) *betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en overdrachtsmaatregelen voor de lerarenopleidingen*.

Artikel II.113, § 2 van de Codex machtigt de Vlaamse Regering de lijst aan te passen met onderwijsvakken die door de hogescholen aangeboden mogen worden binnen de educatieve bacheloropleiding voor secundair onderwijs (die in de plaats komt van de huidige geïntegreerde lerarenopleiding in de hogescholen). Een student kiest twee van die onderwijsvakken uit het aanbod van de hogeschool.

Concreet gaat het om de volgende wijzigingen:

- de onderwijsvakken *Nederlands-gebarentaal* en *Nederlands-doventolk* worden geschrapt: ze zijn te gespecialiseerd om in een bacheloropleiding voor secundair onderwijs te worden aangeboden; geen enkele hogeschool heeft ze trouwens in haar aanbod;
- het onderwijsvak *burotica* wordt geschrapt, wegens een te grote overlap met het onderwijsvak *handel-burotica*; de naam *handel-burotica* wordt overigens gewijzigd in *bedrijfsorganisatie*;
- de naam van het onderwijsvak *voeding-verzorging* wordt gewijzigd in *gezondheidsopvoeding*;
- *Nederlands-niet thuistaal* wordt als onderwijsvak toegevoegd.

De wijzigingen gaan in vanaf het academiejaar 2019-20.

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat niet akkoord met het ontwerp.

De paar wijzigingen aan de lijst met onderwijsvakken voor de *educatieve bachelor voor het secundair onderwijs* kunnen op zich best pertinent zijn. Maar de wijzigingen blijven beperkt tot enkele schrappingen, een toevoeging en een paar naamsveranderingen ad hoc. Een grondige screening van de onderwijsvakken blijkt alvast niet te zijn gebeurd. Het GO! mist toekomstbestendigheid en de afstemming op belangrijke onderwijshervormingen (i.c. de modernisering van het secundair onderwijs) waarvan de implementatie start nog vóór die nieuwe lichten leraars haar diploma haalt. Het is voor het GO! helemaal niet duidelijk op welke wijze aan de hand van de geactualiseerde lijst een inhoudelijk relevante vertaalslag kan worden gemaakt van de modernisering van het secundair onderwijs (en met name van de brede eerste graad) naar de lerarenopleiding.